

ŠTUDENTSKI OMNIBUS KOT USLUGA SLOVENSKE KINEMATOGRAFIJI

GORAN VOJNOVIČ

Vsaka odgovornejša nacionalna kinematografija bi morala imeti določeno željo po tem, da njeni filmi poleg umetniške vrednosti odsevajo tudi prostor in čas, v katerem nastajajo, saj ima prav filmska umetnost to lepo sposobnost, da lahko znotraj prepletanja svetlobe in senc ujame tudi duha nekega zgodovinskega trenutka. V kontekstu Slovenije se seveda ta želja zavoljo maloštevilne produkcije težko prebije v ospredje, saj ostajajo neuresničene še mnoge druge, nujnejše. A prav ta želja bi morala voditi odgovorne k razmisleku o tem, kako veliko izgublja slovenska kinematografija, ko iz leta v leto ostaja brez filmov najmlajših režiserjev. Kompleksnost našega sodobnega vsakdana je namreč povsem oropana filmskega pogleda, komentarja ali kritike mladih avtorjev, ki ta vsakdan živijo in doživljajo intenzivneje, si ga lastijo strastneje ter ga morda celo razumejo bolje od svojih starejših kolegov.

V na tak način osiromašenem filmskem okolju ima zato študentski film izredno pomembno vlogo. Gre namreč za edino kontinuirano produkcijo, ki vsako leto postreže s filmi avtorjev, starih od dvajset do trideset let. In če so bili še pred desetimi leti ljubljanski študentje pogosto nagnjeni k raziskovanju filmskega jezika in eksperimentiranju, se danes skoraj izključno posvečajo življenjskim zgodbam iz svoje neposredne okolice. To je najbolj očitna skupna lastnost večine izmed kar desetih igranih filmov letošnje produkcije AGRFT,

ki so se na začetku marca predstavili v Kinodvoru.

In prav ta odločenost, da se bodo iskreno spopadli z okoljem, v katerem živijo, s soočanjem različnih skupnosti oziroma s komunikacijo med nasprotnimi svetovi znotraj tega okolja, je že v času nastajanja scenarijev povezala štiri diplomante: začeli so razmišljati o omnibusu, ki bi iz štirih različnih zgodb sestavil peto – mozaično sliko našega časa in prostora. Urška Menart, Matevž Luzar, Slobodan Maksimović in Jernej Kastelec so sicer med razvijanjem svojih projektov začutili, da so se preveč oddaljili drug od drugega in so zato zamisel opustili, a je po javni projekciji in odličnih odzivih ideja spet zaživela. Štirje diplomski filmi (*To je Slovenija*, *Vučko*, *Agape*, *Klepet s Piko*) bi na ta način lahko združeni našli pot v kinodvorane.

S tem pa bi slovenska kinematografija pridobila film, ki bi naši družbi nastavil štiri neposredna, lucidna, zabavna in subtilna ogledala. Tak film bi razkril, kako našo stvarnost vidi generacija, ki trenutno še nima moči, da bi to družbo aktivno sooblikovala, a bo kmalu postala njena gonilna sila. Tak film bi bil pravzaprav svojevrstna usluga naši zaspali kinematografiji, ki bi do njega prišla povsem po naključju.

Pa vendar velja projekt podpreti prvenstveno zaradi kakovosti samih filmov. Vsi štirje so namreč zelo dosledni v izpeljavi svojih idej, tako v scenarističnem kot v režijskem smislu,

Vučko

premorejo štiri zelo različne in dovršene vizualne podobe ter nekatere odlične igralske vložke, ki nam odkrivajo nove nadarjene obraze (Nina Ivanišin, Jurij Drevenšek, Uroš Kaurin, Klemen Slakonja, Aljaž Jovanovič).

Avtorsko najmočnejši film je bržkone *Vučko* Matevža Luzarja. Ta subtilna črno-bela komična drama niza navidezno mimobežne prizore iz življenja osamljenega upokojenca Zdravka, ki si obupano prizadeva najti sogovornika. Skozi grenkosladke prigode, v katerih se Zdravko zaman trudi navezati stik s prodajalko v trgovini ali nosečo sprehajalko psa, se počasi in brez vsakršne patetike razkrije vsa agonija od ljudi pozabljenega človeka. Ko v ta svet ob koncu vstopita dva simpatična mormona, se v film pretihotapijo svetlejši toni, a tudi grenko gledalčevo spoznanje, da je Zdravkova sreča lahko zgolj začasna.

Pripovedno in tematsko najbolj sorodna sta si filma *To je Slovenija* Urške Menart in *Agape* Slobodana Maksimovića. V prvem se nacistično nastrojeno obritoglavce zaljubi v sestrično sošolko iz Niša, v drugem se mlada nuna zaljubi v razposajenega računalničarja, ki v samostanu napeljuje širokopasovni internet. Prvi je energična realistična drama, drugi prisrčna romantična komedija, oba pa lepo prikazeta, kako težko in včasih tudi nesmiselno se je danes zapirati pred svetom. Današnji svet je namreč nerazvozljiv preplet številnih raznolikih svetov, kar človeka sili k odprtosti, v kolikor želi v

njem živeti in ljubiti.

Manj neposreden je v svojem komentarju našega vsakdana Jernej Kastelec, a njegova intimna pripoved *Klepet s Piko*, o naveličanih zakoncih, ki na medmrežju iščeta novega partnerja ter na zmenku na slepo preselečena ugotovita, da sta se »prevarala« drug z drugim, ima še kako močne korenine v razmisleku o modernem načinu življenja, o tempu, ki izžema energijo, potrebno za vzdrževanje pristnega partnerskega odnosa. Za povrh pa film namigne še na obžalovanja vredno dejstvo, da je v takšnih okoliščinah pogosto lažje začeti nov ljubezenski odnos kot skrbno negovati starega.

Štirje kratki filmi, ki razkrivajo življenjske dileme ljudi različnih generacij, socialnih in družbenih slojev, ter gledalcu posredujejo štiri odkrita mlada videnja našega življenjskega trenutka, bi z omnibusom torej ustvarili novo, skupno filmsko podobo. To bi bila v prvi vrsti podoba nujne potrebe po sočloveku, po ljubezni, zavetju in sočutju. Nedvomno lepa filmska podoba.